

mange Steder her i Landet har udsendt indre Missionærer, men man har været nødt til at tage dem mellem Lægmand, og skjøndt jeg ikke paa nogen Maade skal miskende den Gavn, som saadanne Missionærer kunne gjøre, er det jo dog sandsynligt og rimeligt, at Mænd, som have en høiere aandelig Udvikling, en større Oversigt over de forskjellige kirkelige Spørgsmaal, og tillige have modtaget Kirkens Ordination, saa at de i alle Henseender kunne være Præster for dem, som ville slutte sig til dem, kunne udrette mere. Man har derfor ogsaa seet faste Sognepræster forlade deres Embede og reise omkring i Egne, hvor man ønskede deres Bistand. Førend Sognebaandets Løsning saae man Ministeren forbyde dem det eller dog irettesætte dem derfor. Siden den Tid er dette vel ikke Tilfældet, men der har dog, selv i denne Sal, været rettet saamange Angreb derimod, at jeg ikke behøver at fremhæve, at ogsaa dette har sine Ulemper. Det her foreliggende Forslag vil derimod hde en væsentlig Hjælp i denne Retning.

Man behøver ikke at frygte for, at der ikke skulde være Kræfter nok tilstede. Efter de Oplysninger, jeg har kunnet forstaae mig, var der sidste Aarsaar af Kandidater, som havde bestaaet Examen her ved Kjøbenhavns Universitet siden 1840, 433, som ikke havde faaet faste geistlige Embeder. Af disse vare rigtignok 103 Kapellaner, men disse staae jo i Afhængighedsforhold til den bestemte Sognepræst, hos hvem de ere ansatte, og ere ikke i selvstændig geistlig Virksomhed. I ethvert Fald var der dog 330 theologiske Kandidater, som ikke havde faaet Ordination. Selv om man regner dem fra, som for bestandig kunne være gaaede over i andre Stillinger, og de vel endnu flere, som ikke have Lyst og Mod til en saadan fri Virksomhed, som her er foreslaaet, bliver der alligevel nok en Deel tilbage, som man kan gjøre Regning paa. Heller ikke troer jeg, at dette store Antal er noget ganske Dieblifteligt; det har udviklet sig gennem en Række af Aar, og om det end for Tiden er saa, at der hvert Aar befordres flere til selvstændige geistlige Embeder, end der bliver Kandidater, er dog Forskjellen ikke saa stor, at man ikke endnu i mange Aar — jeg tør sige, i vor Levetid — kan vente at

have Overflødighed af Kræfter. Efter de Oplysninger, jeg har kunnet erhverve mig, er der i de sidste 10 Aar i Gjennemsnit aarlig befordret af de Kjøbenhavnske theologiske Kandidater 40, naar man regner Kateketer og de i Slesvig Ansatte med. I de sidste 4 Aar er der endog i Gjennemsnit kun ansat 38 hvert Aar; hvorimod der i de sidste 5 Aar aarligt er blevet 30 Kandidater, og disses Antal endogsaa er i Stigen. Hertil kommer, at det kun er meget lidt ønskeligt, at Mænd, der tildeels med Statens Understøttelse have uddannet sig til en bestemt Virksomhed, i deres bedste Alder holdes borte fra denne. For Tiden er det i Reglen saa, at man i Gjennemsnit bliver Kandidat i sit 25de Aar; men Præst i sit 40de; altsaa maae 15 af Mændens bedste Aar gaae bort i Stillinger, som tidt ligge meget fjernt fra den Virksomhed, hvortil han har uddannet sig, og det uagtet han har bestaaet alle de Prøver, som Staten kræver til Beviis for Dygtighed til denne Gjerning. Jeg skal nu langtfra nægte, at der kan være dem, som kan have godt af, at de ikke strax fra Examenbordet gaae over i et geistligt Embede, men forinden lære sig selv og de Forhold og Folk at kjende, under og mellem hvilke de skulde virke, men ligesaa vist er det, at dette ikke kan, eller i alt Fald ikke bør forudsættes at være Reglen, og Staten burde dog, naar den har saa mange gode Kræfter, som ellers ville gaae tilspilde, see at finde en Anvendelse for dem, især en saadan, der, som jeg troer at have oplyst, kan gavne i flere vigtige Retninger. Nu er Forholdet saaledes, at naar en Kandidat ikke vil vente de mange Aar, inden han kan komme i en selvstændig geistlig Virksomhed — thi, selv om han bliver Kapellan, vil han let trættes ved bestandig at skulle virke under en Anden og efter hans Anviisning — kan han kun opnaae en saadan ved at træde ud af Folkekirken. Man sige ikke, at det har ingen Nød dermed, at der er saa mange Hensyn, som holde en Kandidat fra at gjøre dette Skridt; thi man har desværre en sørgelig Erfaring for det Møbsatte. Det har netop i det sidste Aar viist sig, at hvor mange Daand der end kunne holde tilbage, ere de dog ikke stærkere, end at Folk, som ville bryde dem, kunne det. Det